25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6827 — 19 ՅՈՒՆԻՍ 1908 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 3 ՃԷՄԱԶԻ-ԻԻԼ-ԱԼԹԷՐ 1326 — 2 Juillet 1908 — 25me année — № 6827

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	90 Ղրս.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	105 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درطبه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՈԳԵՀԱՐՑՈՒԹԵԱՆ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Է. եւ վերջին յօդուած

Ոգեհարցութեան քննադատութիւնը. — Լէյոն-Պոնաբարդ-Տարիէի մրցանակը և Կիւսդաւ Լէյոնի, կարծիքը ոգեհարցութեան մասին. — Ի՞նչ կ'ըսէ Հարուտէն. — Ոգեհարցեր դատարանի առջեւ։

Մեր մինչեւ այժմ գրած յօդուածները մէկ մէջ պարզելու ոգեհարցական ամբողջ վարդապետութիւնը(*) այնպէս՝ ինչպէս զայն կ'ըմբռնէին ոգեհարցեր։ Պարզելիքնը նաեւ այն տեսութիւնները զոր օfիւլդիսդ և ոգեհարցութեան հակառակ գիտնականներ պարզած են նոքագոյն ժամանակներու այս կրօնի մասին, որ այժմ ամբողջ երկրագունդին վրայ 60 միլիոն հետեւողներ ունի և որոնց թիւը սակայն չենք կարծեր որ աւելի ածի, չնայելով որ ոգեհարցեր թերթերու, գիրքերու, ճառերու և ընկերութեանց միջոցով բուռն ջանքեր կ'ընեն՝ իրենց հետեւողներուն շարքերը ասաւարացնելու համար։ Ոգեհարցեր կ'ուզեն իրենց այս նոր կրօնա-փիլիսոփայական դրութիւնը հաստիլ դարձնել կրօնին և գիտութեան, միանգամայն յայտարարելով թէ Ոգեհարցութիւնը հոգւոյ գոյութիւնը կ'ընդունի և աթեիստներու դէմ պայքարելու միակ ապրանքն է իրենց վարդապետութիւնը։ Անոնք գիտութեան հանելի ըլլալու համար կը պնդեն նաեւ թէ Ոգեհարցութիւնը փորձառական գիտութիւն է։ Ոգեհարցերու այս երկու տեսութիւններն ալ խախտած են սակայն։ Ոգեհարցութիւնը իրաւ է թէ հոգւոյ մը գոյութիւնը կ'ընդունի, բայց այդ հոգին կրօններու անհիւր հոգին չէ այլուս։ Անկա հասնուած՝ այն մարմին մըն է, որ նոյն իսկ ծնրութիւն ունի, հետեւաբար նիւթական է և երբեք անոյշութիւն չունի կրօններու աննիւթական էութեան հետ։ Գիտութեան փորձերուն ալ չի դիմանար ոգեհարցութիւնը, որ գիշերային Ֆօfուս-ֆօfուսներով ոգիներ չը ցուցնէ և անոնցմէ ծաղկեփունջեր և այլ նուէրներ կը ստանայ։ Եթէ լուրջ գիտական փորձառութեան դիմանար Ոգեհարցութիւնը, այսօր ամբողջ գիտական աշխարհը ընդդիմած կ'ելլար անոր վարդապետութիւնը։ Բայց և օ՛չ մէկ լուրջ գիտնական բացարձակ պաշտպան հանդիսացած չէ անոնց վարդապետութեանը։ Նոյն իսկ Լօմպրոզո, որուն անունով կ'երդնուն ոգեհարցեր, այս վարդապետութեան պայմանագրական պաշտպաններն է։ Ոգեհարցութեան ամէնէն դժուարին խնդիրը ոգիներու գոյութիւնը և անոնց մարմնացումը կամ նիւթականացումն է։ Ինչով կ'ապացուցանեն ոգիներու գոյութիւնը ոգեհարցեր, գիրքերով և լրագիրներով, թէ անոնց պատկերները ցուցադրելով։ Այդ ամէնքը անոնց երեւակայութեան ծնունդն է, գիտակցօրէն անմբռնելի և կրօնապէս անօգուտ։ Ոգեհարցեր կը յայտարարեն որ իրենց փորձերուն և արարքներուն չհաւատացողներ պէտք չէ ներկայ ըլլան։ հակառակ պարագային ոգիներ չեն երեւար։ Ո՞վ զարմանալի միամտութիւն։ Եթէ ելեկտրական և մագնիսական որ և է փոքր կապարել պէտք ըլլայ, հարկ կը դառնայ՝ որ նման գաւազանիկներ գործադրուին և թերահաւատներուն առջեւ բնագիտական քննութիւնը, այսօր ամբողջ գիտական աշխարհը ընդդիմած կ'ելլար անոր վարդապետութիւնը։ Բայց և օ՛չ մէկ լուրջ գիտնական բացարձակ պաշտպան հանդիսացած չէ անոնց վարդապետութեանը։ Նոյն իսկ Լօմպրոզո, որուն անունով կ'երդնուն ոգեհարցեր, այս վարդապետութեան պայմանագրական պաշտպաններն է։ Ոգեհարցութեան ամէնէն դժուարին խնդիրը ոգիներու գոյութիւնը և անոնց մարմնացումը կամ նիւթականացումն է։ Ինչով կ'ապացուցանեն ոգիներու գոյութիւնը ոգեհարցեր, գիրքերով և լրագիրներով, թէ անոնց պատկերները ցուցադրելով։ Այդ ամէնքը անոնց երեւակայութեան ծնունդն է, գիտակցօրէն անմբռնելի և կրօնապէս անօգուտ։ Ոգեհարցեր կը յայտարարեն որ իրենց փորձերուն և արարքներուն չհաւատացողներ պէտք չէ ներկայ ըլլան։ հակառակ պարագային ոգիներ չեն երեւար։ Ո՞վ զարմանալի միամտութիւն։ Եթէ ելեկտրական և մագնիսական որ և է փոքր կապարել պէտք ըլլայ, հարկ կը դառնայ՝ որ նման գաւազանիկներ գործադրուին և թերահաւատներուն առջեւ բնագիտական քննութիւնը, ինչպէս նաեւ այն տեսակ դիրք մը ունէին, որով ամէն հաւատացեալ լոյսի թափանցումին հետ կարնար դիտել արձանը և առաջին ամբողջ ներքնամասը։ Եւ արդէն նման հնարամտութեամբ, արձանը աւելի մեծ դիրք մը կ'առնէր և Յոյները հեռուէն իսկ կրնային նշմարել անոր բոլոր մասերը փղփղուն լոյսերու մէջ։ Այս կերպ ճարտարագիտութիւն մը Բասրումի և Լիմիրի տաճարներուն մէջ ալ իրագործուած էր։ արուեստագէտը հասկցած էր թէ սիւնադրդ ճարտարապետութեամբ արձանը իր բնական դիրքէն շատ աւելի մեծ պիտի տեսնուէր, և այդ դիրքը տաճարին պիտի տար տարօրինակ հայեաց մը և շինծու ապատրութիւնը պիտի ձգէր հակայ բարձրութեան մը։ Աթենասի հակայ արձանը կը ներկայացնէր Ուիմպիական Զեւսասուածուհի մը, որ սակայն չաստուածուհին էր նաեւ ամբողջ քաղաքին։ այս նպատակաւ Բիթիաս, որուն հրաշակերտը ըլլալ կը կարծուի այդ արձանը, անոր առած էր անչափազանցելի մեծութիւն մը, տնսեթեւթ գեղեցկութիւն մը և անհրաշ ճոխութիւն մը, ճշմարտապէս արժանի և վայել դէմք մը ամենակարող և ընտանի չաստուածուհիին, որ իր բնակութիւնը հաստատած էր Բարթենոնի մէջ։ Բարթենոնը կրօնական պաշտամունքի վայր մը և գանձարան մը ըլլալով հանդերձ, քաղաքապետական շէնք մըն ալ է, որ կը ներկայացնէր Աթէնքի քաղաքապետարանը, ուր կը կնքուէին օտարներու հետ զանազան դաշնագիրներ։ Տաճարը կը ծառայէր նաեւ իբր ժամանակաւոր բնակարան իշխանազուններու և մեծամեծներու։ Այսպէս՝ Աթենացիները Բարթենոնի յետնամասը տուած էին Տէմէթրիոսի, իբր բնակարան։ Արդարեւ, ճարտարապետը՝ որ այդ շէնքը բարձրացուցած է, արձանագործը՝ որ զայն զարդարած է, արձանագործը՝ որ զայն զարդարած է, արձանագործը՝ որ զայն զարդարած է շքեղ բարձրաքանդակներով, կը ներկայացնէին կրօնական թափօրներ։ Բիթիաս, իր ամբողջ զդացումը, տաք լուսնը և եռանդը դրած է Բարթենոնի շինութեան մէջ, զայն կերտած և անոր տուած է գլուխ գործոցի մը բոլոր յատկանիշները։ Եւ արդարեւ, այդ շքեղ տաճարը իրական փառքը կը կազմէր ամբողջ Յունաստանի, մանաւանդ Աթէնքի։

Արձանագործութիւն.— Յունաստանի մէջ շատ կանուխ սկսած է արձանագործութիւնը (sculpture), մասնաւորապէս Տրովադայի, Կիպրոսի և Արշիպեղագոսի զանազան կղզիներուն մէջ։ Միսէէական չրջանին, դեռ տեսնք ճարտարապետութեան մէջ։ արեւելեան հանճարին ցոլացումը կը մատնանշի յունական ձեւակերտութեան (Art plastique) նախնական արտադրութիւններն են՝ Կիպրոսեան արձանները, յուղարկաւորական կոթողները և «Աթիւներու Դրան» հարդաքանդակները (bas-reliefs)։ Նման ճարտարապետութեամբ արտադրուած արձանները նախնական վիճակով մեզ հասած են. իսկ բուն արձանագործութիւնը սկսած է Է. դարէն, Փիսիստրատ առաջ։ Զեւակերտ արուեստը նպատակ ունէր միայն կրօնական typeեր ներկայացնել, ինչպէս աստուածներ, զանազան պարզ խորհրդաշաններով, ինչպէս կոներ, սիւներ, կոթողներ եւն։ Այսպէս՝ յոյն արձանագործները սկսած են մարդկային ձեւեր ալ ներկայացնել արձաններու վրայ։ Է. դարու երկրորդ կիսուն և Զ. դարուն առաջին կիսուն, Յունաստանի մէջ հետզհետէ կը ծաղկին ճըշմարիտ արուեստագէտներ, որոնց մէջ զարգացած է արուեստի գիտութիւնը։ Մեռադի վրայ աշխատող գլխաւոր արձանագործներն էին Ռէօքոս և Թէօտորոս կլօքոս եւն.։ Եւ սակայն մեռադը չէր իրագործեր բուն իսկ ճշմարիտ արուեստը. մարմարի զանգուածը պարբեր ձեւակերտուել, աշաւուել, ղկուել արուեստագէտի բրիչի հարուածներուն տակ։ Եւ այդ մարմարն էր որ պիտի մրցէր գրնեղ կամ անագապղինձէ արձաններուն հետ։ Մարմարի վրայ իրենց առաջին հարուածները տուին Մէլաս, Միքիտոէ, Արքեկմոս, Պուքալոս և Աթենոս՝ Քիոսի մէջ, Գիդէ՝ Նաքսոսի մէջ։

Յաջորդ դարերուն, մասնաւորապէս Ե. դարուն կիսուն, Քրիստոսէ առաջ, յունական ձեւակերտ արուեստը կը սկսի ճշմարիտ գլուխ-գործոցներ արտադրել։ այս շրջանին է որ ասիական դպրոցները ամէնէն աւելի կը ծաղկին, մասնաւորապէս Սպարթայի, Արգոսի, Սիքիոնի դպրոցները, որոնք կ'արտադրեն Փիդիասսի, Օնագասի, Լուշէլիոսասի նման նշանաւոր արուեստագէտներ։ Իսկ Ե. դարուն վերջերն է որ երեւցած են մեծ արուեստագէտներու հրաշակերտները։ Այդ շրջանին Յունասան ծնունդ տուած է Գալամիսի, Փիրոնի, Բիւդակորասի, Բօլիդլեթի և մանաւանդ Բիդիասի, որոնք արտադրած են ինքնուրոյն գլուխ-գործոցներ։ Աթէնք այդ շրջանին ծաղկած է ամէնէն աւելի և կեդրոնը եղած է ձեւակերտ (plastique) արուեստին։ Դ. դարուն արուեստագէտները գերազանց հանդիսացած են իրենց նախորդներէն և մարմարի զանգուածին վրայ նրբութիւն մը և արտայայտիչ չունչ մը դրած են. այդ կէտ կարը հրաշակերտ մը դարձած է արուեստագէտին բրիչին տակ։ Իսկ Մեծն Ալեքսանդրի ժամանակ սկսած է հելլէնական արուեստը, որ տեւած է մինչեւ Ա. դար Քրիստոսէ առաջ։ Նոյն դարուն լաւագոյն արուեստագէտները հաւատարիմ կը մնան նախկին դասական ուսանդութիւններուն. այդ շրջանին կը ծաղկի նաեւ Պէրկամայի դպրոցը, որ ծնունդ կուտայ Իպիկնօսի, Սթրատոնիկոսի, Նիքէթասսի նման արուեստագէտներու։ Հռոմէական տիրապետութեան շրջանին է որ յունական արձանագործութիւնը ճշմարիտ անկում մը կը կրէ։

Ընդհանուր ակնարկ մը նետելէ վերջ Յունասանի արձանագործութեան վրայ, և անոր գլխաւոր դպրոցները ու արուեստագէտները ներկայացնելէ վերջ, պահ մը քննենք յունական արձաններու բնութիւնը, անոնց նախնական վիճակը և կրած զգալի յառաջդիմական փոփոխութիւնները։

Յունասանի նախնական արձանները պարզ կուռքեր եղած են, որոնք կը ներկայացնեն կին մը, ձեռքերը խաչաձեւած կուրծքին վրայ։ Նախնական այդ կուռքերուն տաքերը իրարու փակած են, դէմքերին տափակ, ինչպէս բոլոր մարմինը։ Թէեւ շատ խեղճուկ և տարբակ արձաններ, սակայն բոլորն ալ պահած են իրենց մարմինին ամբողջ համեմատութիւնները, միայն գլուխը անհամեմատ է և տափակ, իսկ վիզն ալ շատ երկայն։ Այդ նախնական արձաններուն ընդհանուր շրջագիծը օրշաւի կ'երեւայ եռեւէն ալ. իսկ երամաններն (fesse) ալ բաւական յատակ կերպով կ'երեւան։ Տարիներու ընթացքին, արձանները սկսած թաթիկները կ'երերցնէր իբր հրաժեշտի ողջոյն։ Եւ որպէսզի երկու երեք վայրկեան կար կառախումբը համբայ ելլելուն, ժանն ու իր ամուսինը վար իջան։ Տիկին ոբ Մօրալ, քաղցր տակ արտասուելու այքերով, սա խօսքը միայն կրցաւ ընել փղձկած, անոնց ձեռքերը սեղմելով.

— Բարեկամներս, սիրելի բարեկամներս...

— Բաղաւթիւն ունեցէ՛ք, ըսաւ Մօրիս. ձեր յիշատակը միշտ պիտի խառնուի մեր բոլոր մտածումներուն։

— Լաւ պիտի նայինք ժաքը, ըսաւ ժանն Լը Շաբ։

Այո՛, ալ եւս այդպէս կը կոչուէր ժանն։ Երկու կիները արագ գրկախառնում մը ունեցան։

— Պարոնո՛ր, կառախումբ նստեցէ՛ք։

Վեր ելան։ Վագոնին դռնակը գոցուեցաւ։ Սուլիչին ձայնը լսուեցաւ։ Կառախումբը համբայ կ'ելլէր։ Տիկին ոբ Մօրալ տեսաւ որ ամէն կ'անհետանար իր բարեկամներին տիլուէթը, ինչպէս նաեւ այն ճերմակ տաքերը. որ այնուհետեւ ժաք-Ռոպէր Լը Շաբ կը կոչուէր, թէեւ իր զուտկն ըլլար... ու զուտկն անոր ա՛նեւ էր։ Օռօր ընակարան դարձաւ, դատարկ գլխով և սիրտ կարծես մամլակի մը մէջ ճչուած։

(Շարունակելի)

(*) Տե՛ս Արեւելք թ. 6300, 6802, 6806, 6809, 6816, 6824։

(*) Paul Guiraud, Histoire de la Grèce, էջ 480։

ՆԱԽԿԻՆ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԸ ԵՒ ԻՐ ԾԱԳՈՒՄԸ

ՅՈՒՆԱՆԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԵՏՏ

(Շարունակութիւն)

Հարարապետութիւն.— Աթէնքի ամենամեծ փառքերէն մէկը կազմող ալ Բարթենոնը կամ Աթենա կոյսին տաճարն էր, որ կառուցած էր և ձօնուած Աթենասի անուան Բերիքլէսի վարչութեան օրով, Ե. դարուն Քրիստոսէ առաջ։ Տաճարը շինուած է ասիական ճարտարապետութեամբ, որուն գլխաւոր ճարտարապետներն էին անմահ Բիթիասը, Իգթինոս և Գալիդրաթ։ Այս տաճարն էր որ Բիւզանդական տիրապետութեան ժամանակ իբր եկեղեցի ծառայեց։ Բարթենոնի սրբարանը (cella) ունի 30 մէթր երկայնութիւն, 19 մէթր լայնութեան վրայ, որ հարիւր կը ծառայէ ժողովուրդին հոն հաւաքուելուն։ Այդ սրբարանին մէջ կը հանդիսէր Աթենասի հակայ արձանը, որ ունի 45 ոտք բարձրութիւն։ Յունասանի մէջ առաջները, ինչպէս ըսինք, ա՛յ միայն արձաններու պատկերներ էին, այլ նաեւ գանձարան, և մանաւանդ Թանգարան։ Տաճարի սրբարանին մէջ Յոյները հաւաքած էին նաեւ Թանկագին սաւարկներ, աւանակ, կանթեղ ելն. կային դրաձեալ ոսկի և արծաթէ անօթներ, բժշկ, ոսկի պսակներ, վահան, սաղաւարտ, օձի գլուխներ, ոսկի գլուխներ, ոսկիէ սիւնի մը վրայ նստած դեռատի աղջկան մը արձանը, փղոսկրէ արձան մը, ամենազգի քնարներ եւ այլն։ Նոյնպէս Բարթենոնի նախասրբարանը (pronaos) կը զարդարէին գեղեցիկ նկարներով։ Նոյնպէս Բարթենոնի սրբարանին մէջ դրուած կար ծալուած աթոռ մը որ Տէաւլի գործն էր։ (Տեսալ նշանաւոր յոյն արուեստագէտն էր որ հակայ լաբիրինթոս մը շինած է)։ Բարթենոնի տաճարը կը ծառայէր նաեւ իբր սրբարան և ամէն հաւատացեալ հնարաւէ միայն կրնար երկրպագել կուռքին և իր լիառատ նուէրները ընծայել անոր։ Ինչպէս յունական բոլոր տաճարները, նոյնպէս Բարթենոնը հակայ չէնք մըն էր, որ լոյսը ձեղունէն կը տանար արդի կառավարական թանգարաններուն նման։ Երբ տաճարին դուռը բացուէր, և կամ նախասրբարանին վարագոյրը վեր ելլէր, հաւատացեալներու առաջին խումբը կը դիտէր Աթենասի մեծդի արձանը, լուսեղէն և փառաւոր վիճակի մը մէջ, որուն զոյգ մը աչքերը կը շողային, ոսկին կը փղոսկրէ և կարծես փղոսկրը կը հալէր, լիառատ և շողշողուն լոյսին տակ։ Իսկապէս և տաք կեանք մը կը վերագրէր այդ շքեղ կուռքը, հմայք մը կար այդ տաճարին մէջ(*)։

Սրբարանը արտաքին գաւիթէն զատուած էր 21 սիւներով։ Իսկ նախասրբարանը սրբարանէն զատող վարագուրտոր դրան երկու քովերը կային երկու հատ անկիւնաւոր սիւներ, քառակուսի ձեւով։ Իսկ տաճարին յետնակողմը (opisthodome) ունէր չորս հատ սիւներ։ Տաճարը ինքնին դուրսի կողմէն բարձրացած է 46 հատ սիւներու վրայ. այդ սիւները, մաքի տարբերնակ արթնութեամբ և հնարամտութեամբ դրուած են՝ ա՛յ թէ ուղիղ գծի վրայ, այլ շատ քիչ տարբերութեամբ շեղ դիրքի մը մէջ, այնպէս որ տաճարին յատակագիծէն կարելի չէ նշմարել. և սիւներ էր Ռօշ-Թօրթէն, ըսաւ Գ. ոբ Մօրալ մասվի։

Այո՛, մարքիզին կողմէ եղած բոլոր վերադրումները կ'օշնանային։ Սակայն վերջին տարակոյս մը մնացած էր մարքիզին մտքին մէջ, որ փութաց հարցընել.

— Բայց ինչո՞ւ այդ թաքուն յարաբերութիւնները, ինչո՞ւ այդ գաղտագողի ծնունդներութիւնը։ Ինչո՞ւ Լը Շաբ աւելի առաջ չէ ամուսնացած ձեր բարեկամուհիին հետ, քանի որ կը սիրէր զանի։

— Որովհետեւ նախկին սիրուհի մը ազդեցութեան ներքեւ կը գտնուէր և տիրոջի չարաչար գործածութիւնն ալ ակարտուցած էր կամքը։ Ժանի վիճակը իմացած պահուն Ֆրանսայէ հեռու կը գտնուէր։

Այո՛, այդ ամէնը կրնար արդարանալի ըլլալ։ Գ. ոբ Մօրալ տեսած էր հաւատ ընծայել։

— Օռօր, սուգէ՛ս...

Գ. ոբ Մօրալ, այդ անյուսալի յայտնութենէն և կնոջ հոգեկեր լեղուէն ազդուած ու սրտաբեկ եղած, չէր գիտեր թէ ի՛նչ ընթացք բռնէ և ի՛նչ ըսէ։ Ակնարկուելն կրնար սխալած ըլլալ... Բայց ինչ պատասխան տար այդպիսի բացատրութեան մը...

Ըսել է, Տիկին Տանարէ և Լը Շաբ յարաբերութիւն ունէին իրարու հետ։

— Այո՛, բայց ես տեղեկութիւն չունեի... Այդ սիրոյն գոյութիւնը այն տաեն միայն իմացայ, երբ իր պղտերու

են բաւական ձեւակերպուիլ, մարմինին պոռաք և զանազան ծալքերը յաճախ կ'ենթական արձաններու վրայ։ Սպարթայի մօտերը երեւան ելած նախնական արձանները կը ներկայացնեն բաւական խնամատար գործեր, որոնցմէ մէկը նստած վիճակի մէջ. յայտնի չէ թէ արուեստագէտը ուզած է նման դիրք մը տալ արձանին, թէ ուզած է ներկայացնել կուռքը նստած վիճակին մէջ։ Շատ հաւանական է որ այդ բոլոր արձանները ներկուած ըլլան զանազան գոյներով։ Եւ սակայն գոյնը յայտնի չէ և ուրուած դժբախտաբար։ Յոյներու քով նկարչութիւնը նախնական դարերուն անծանօթ էր, և այս պատճառաւ անոնք չեն կրցած հաստատ գոյն մը տալ այդ արձաններուն։ Ցաճախ կը պատահինք այն տեսակ արձաններու որոնք մասամբ պահած են իրենց գունաւորումը. այսպէս՝ Ամերկոսի գլխուն վրայ աչքերը սեւ ներկուած են և ճակատն ու քթին վրայ կ'երեւան կարմիր գիծեր։ Նոյնպէս 1886 փետրուարին, կարգ մը հնախոյզներ կ'այցելեն Աթէնքի Ակրոբոլը, ուր կը գտնեն 14 կնոջ արձաններ. հաւանականաբար քրմուհիներու և ջերմեռանդ կիներու, որոնք դարերու ընթացքին դիմադրած են զանազան պատահարներու և բաւական անաղարտ վիճակով մեզ հասած են։ Այդ արձանները բոլորն ալ վկաներն են հին արշաւանքներուն և հակառակորդներուն։ Ընտանեկան չուտիչ մը կայ այդ ամբողջ արձաններու խումբին վրայ, բոլորն ալ միօրինակ տարազով։ Ակրոբոլի զարդը կազմող այդ արձանները մեզ կը ներկայացնեն նախկին Յոյները՝ իրենց ազգային արդուզարդով և հագուստով։ Պեղումի միջոցին երբ այդ արձանները գտնուեցան, բոլորն ալ պահած էին գոյներու հրաշալի փայլը։ Հագուստները, գլուխները և երկրորդական մասերը գեղազարդուած են զանազան գոյներով, մասնաւորապէս կարմիրով և կապոյտով. սակայն դէմքն, սեւ և ասկի գոյները բաւական դեր ունեցած են հոն։ Ընդհանրապէս մազերը և չրթունքները կարմիր ներկուած են. նոյնպէս սեւ բարակ գիծերով բնորոշած են թարթիչները և յօնքերը. բիբերը եւս սեւ ներկուած են, կարմիր շրջանակով մը, որ ծիածանը կը ներկայացնէ։

Յոյն արուեստագէտները չեն կրցած մարդուն միտին բնական գոյնը դնել իրենց արարուած արձաններուն վրայ։ Իսկ արձանին սպիտակ թղուելիք մասերը մեղրամոմով կամ իւղով օծած են, որպէս զի մարմարը սառնայ փղոսկրի գոյնը և ձեւը։ Այդ արձաններուն ընդհանուր ակնարկն ալ բաւական յաջող է և արտայայտիչ։ Արուեստագէտին դուրը կրցած է դէմքի գեղեցիկ արտայայտութիւն մը դնել իր կերտած գլուխին վրայ։

Յունական արձանագործութեան մէջ առաջին և գլխաւոր տեղը կը գրաւէ Բիդիաս, որ Աթէնքի մէջ ծնած է Քրիստոսէ առաջ 485 թուականին. իր հայրը արձանագործ էր և եղբայրը՝ նկարիչ։ Այդ անմահ արձանագործը նախ նկարչական ասպարէզը ընտրել ուզած է, սակայն ինք ուելի արձանագործութեան յատմբութիւնն ունենալով, ձգեց նկարչութիւնը և մաս մեծ արձանագործներու շարքին մէջ, ուր սորվեցաւ արձան մը կերտելու բոլոր յատկութիւնները. իր գլխաւոր վարպետները եղան Աթենիէն Հէկիաս և Արկիէն Ակելտիաս։ Մեղի ծանօթ իր առաջին գործը եղած է ասկիէ և փղոսկրէ արձան մը զոր դրած են Բալլէնի՝ Աթենաս տաճարին մէկուն մէջ։ 460 թուականին, Բիթիոս ներկայացուցած է նաեւ ուխտաւորներու խումբ մը անագղվնձէ արձաններով, Աթենացիներու կողմէ նուիրուած Թէսպիսի, է յիշատակ Մարաթոնի ճակատամարտին։ Բիթիասի կը վերագրեն նաեւ Աթենաս Աէրիսի անուան ձօնուած արձան մը և Աֆրոդիդ Ուրանիա մը՝ Աթէնքի որբարաններէն մէկուն համար։

(Շար.) ՏԻԳՐԱՆ ՍԻՒՐՄԷԵԱՆ

Ամենուն Ցուցանելիք

Ցանցած անձի մը համար գաւաթ մը ասք կաթը ուելի կ'օգնէ ապառած ոյժերը վերառնելու համար քան թէ ագելից ո և է ըմպելիներ, որոնք տեւականութեան կազդուրիչ կարողութիւն չունին բնաւ։ Սամոքսի հիւանդութեան առն երբ միայն կաթ խըմել պատուիրուի, լուսագոյն է 150 գրամ կաթին 2 կերակուրի դգալ կրաջուր ուելցնել։ Եւ սոր ալ պարառաուութիւնը չառ դիւրին է։ 300 գրամ պղտ ջուրին մէջ ընկուզի մը մեծութեան չափ մարած կիրի չոր փոշի խառնելով, յաճախ շարժելու և 11 օր մնալէ ետքը անոր զտուած ջուրը զտծածելու է։ Եթէ պնդութիւն կայ, յանձնարարելի է քիչ մը պիքարպօնատ տր սուս դնել կաթին մէջ։ Սամոքսը չափազանց քացնած առենն ալ օգտակար է կրաջրով կաթը, միայն թէ այն պարագային մէջ 75 գրամ կաթին մէկ կերակուրի դգալ կրաջուր դնելու է։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐՈՒՆ

Օգտակարութեան եղանակը ակած է արդէն։ Այս առթիւ գիւղացիներուն ջերմագէս կը յանձնարարենք վոսքորի գեղաղուարձ գիւղերէն մէկուն մէջ գտնուող տուն մը, օդասուն, ծովահայաց ու գեղատեսիլ դիրքի մը վրայ կառուցուած։ Այն բնակարանը բաւական ընդարձակ, ամէն հանգստութիւններով օժտուած է և գեղեցիկ պարտէզ մըն ալ ունի։ Գիւղին կլիման առողջարար է և ակարագամներուն ալ կը յարմարի։ Ամբողջովին կամ մասամբ վարձու կը տրուի նպաստաւոր պայմաններով։ Փափագողներուն կահաւորուած սենեակներ վարձու կը տրուին։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատուն։ 3

ԱՌՏՆԻՆ ՑՈՒՑԱՏԵՍՏ

Ցանցած անձի մը համար գաւաթ մը ասք կաթը ուելի կ'օգնէ ապառած ոյժերը վերառնելու համար քան թէ ագելից ո և է ըմպելիներ, որոնք տեւականութեան կազդուրիչ կարողութիւն չունին բնաւ։ Սամոքսի հիւանդութեան առն երբ միայն կաթ խըմել պատուիրուի, լուսագոյն է 150 գրամ կաթին 2 կերակուրի դգալ կրաջուր ուելցնել։ Եւ սոր ալ պարառաուութիւնը չառ դիւրին է։ 300 գրամ պղտ ջուրին մէջ ընկուզի մը մեծութեան չափ մարած կիրի չոր փոշի խառնելով, յաճախ շարժելու և 11 օր մնալէ ետքը անոր զտուած ջուրը զտծածելու է։ Եթէ պնդութիւն կայ, յանձնարարելի է քիչ մը պիքարպօնատ տր սուս դնել կաթին մէջ։ Սամոքսը չափազանց քացնած առենն ալ օգտակար է կրաջրով կաթը, միայն թէ այն պարագային մէջ 75 գրամ կաթին մէկ կերակուրի դգալ կրաջուր դնելու է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՋՐԱՀԱՒՈՐՆԵՐԸ

ՈՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԵՆ ԶՐԱՀԱՒՈՐՆԵՐԸ

Մէկ քանի օր առաջ Նիւ-Եորք Հերալտ կը հրատարակէր Ռիօ-ալ-Եանէյրօյէն ստացած սա հեռագիրը.

«Սայդ ազբիւրէ կը հաւատաւի թէ Պրազիլիա 27 մարտանաւեր յանձնարարած է Անգլիա, որոնց մէջ կան Տրեատնոթ նը-ման երեք զրահաւորներ, պայմանաւ որ բոլոր այդ մարտանաւերը յանձնուին 1909 սեպտեմբերէն առաջ։»

Այս հեռագիրը մեծ յուզում պատճառեց Մ. Նահանգաց դիւանագիտական և զինուորական շրջանակներուն մէջ, ուր կ'ըսուի թէ անշուշտ Պրազիլիա իրաւունք ունի և պարտաւոր է զօրացնել իր նաւատորմը. ոչ ոքի հաշիւ տալու պարտական է իր ընելիք զէնոյութեանց համար՝ իր երկիրը պաշտպանելու և կամ իր զինուորական այժերը զօրացնելու նպատակով. իր այդ գործին մէջ իր եւրոպական միջոցները նկատուելիան առնելէ զատ ուրիշ ընելիք մը չունի։ Նոյն շրջանակներուն մէջ կը յարուին թէ խնդրոյն գաղտնի կողմը հետեւեալն է.— Օգտակար և լաւ է զրահաւորներ չունիլ տալ. բայց առանց դրամը վճարել պէտք է։ Արդ, ո՞վ պիտի վճարէ Հրազիլիոյ մարտանաւերուն գրամը։ Աւելորդ է ըսել թէ Պրազիլիոյ եւրոպական կացութիւնը այնքան բարգաւաճ չէ որ թոյլ տայ յանկարծ կրկնապատկելու իր մարտանաւերուն թիւը և ասնապակելու անոնց յարձակողական զօրութիւնը։ Ամերիկացիները, այս պարզ խորհրդածութենէն մղուած, ուզեցին գիտնալ թէ Պրազիլիա ինչո՞ւ յանկարծակի ուզած է աւելցնել իր նաւատորմը։ Գաղտնիքը երեւան հանած ըլլալ կարծեցին. այդ վիթխարի յանձնարարութիւնը եղած էր Պրազիլիոյ կողմէ՝ Ճարոնի հաշուոյն։ Ինքիրը յատակ էր. բայց այդ ենթադրութիւնը ճշդելու համար պաշտօն յանձնուեցաւ Սիմս հաղարապետին, Բարիզի մէջ ամերիկեան նախկին ծովային կցորդը, որ չատ ուսումնասիրած է օտար նաւատորմերը։ Սիմս հաղարապետը, կատարեալ խուզարկութիւններէ ետքը, հեռագրեց Մ. Նահանգաց կառավարութեան թէ յանձնարարութիւնը գոյութիւն ունի և Պրազիլիոյ հաշուոյն եղած է։ Հիմա այդ երկրին համար կը տիրնուին երեք զրահաւոր, երկու զրահապատ յածուորակ, ասնմէկ թորփիլանաւ, երեք ընդհանրական ծանաւեր և վեց թորփիլահաղ, որոնց հետ բնաւ առնչութիւն չունի Ճարոն։ Մ. Նահանգներն ուրեմն պարապ տեղը վրդոված էին, սակայն մարտանաւերու այդ յանձնարարութիւնը, նոյն իսկ Պրազիլիոյ համար, ապահովիչ չէր Մ. Նահանգաց մասին։ Արդարև նաւատորմի այդ ահագին յաւելումը թոյլ պիտի տայ Պրազիլիոյ հակակշռել Մ. Նահանգաց ազդեցութիւնը, մանաւանդ երբ Բանամայի լրանցքը բացուի։ Միւս կողմէ Ճարոն գաղտնի չէ պահած իր նաւային շինութիւնները և կը խոստանայ թէ այս միջոցս բազմաթիւ նաւեր շինուելու վրայ են։ Քիչ առնէն իր նաւատորմը պիտի բաղկանայ քսան զրահաւորներէ, քսան զրահապատ յածուորակներէ, ութ յածուորակներէ, ութ լրատար նաւերէ և հարիւր թորփիլահաղներէ ու թորփիլանաւերէ։ Այս պարագան արդէն բաւական էր իրարանցում պատճառելու Ամերիկացիներուն։ Սա ալ կայ որ ամէնէն անայլայլ Ամերիկացիներուն անգամ զարմացում պատճառեց Պրազիլիոյ յանձնարարութիւնը։ Անշուշտ այդքան իրար պիտի չանցնէին երբ մտածէին թէ 1904 դեկտ. 14ին հրատարակուած օրէնք մը կը հրամայէ շինութիւնը 12,500էն 13,000 թոնոց երեք զրահաւորներու, 9000էն 9700 թոնոց երեք զրահապատ յածուորակներու, վեց թորփիլահաղներու, տասներկու թորփիլանաւերու, երեք ընդհանրական ծանաւերու, մէկ փոխադրանաւի և մէկ մարզարան-մարտանաւի։ Այդ օրէնքին համաձայն եղած է խնդրոյ առարկայ յանձնարարութիւնը, որ այնքան յուզում պատճառեց Ամերիկացիներուն։ Պրազիլիացիները, այդ ծրագրին իրականացմանը համար չորս տարի պատրաստի, ուզած են շահիլ կորսուած ժամանակը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Միլանէն ֆրանսական թերթի մը ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— Արժանահաւատ աղբիւրէ կ'իմանամ թէ բոլորովին սոյզ է այն լուրը, որ երկու անգամ հերքուեցաւ, և որուն համաձայն Ռուսիոյ կայսրը մօտերս Իտալիա պիտի այցելէ։ Վիքտոր Էմմանուէլ Գոնաբարդ իշխանը, որ գնդապետ է ռուսական բանակին մէջ, Ռուսիոյէն Մանքուրիէրի ժամանեց (Բիէ-մոնդէ) Բլոդիլա իշխանուհիին մօտ։ Նորէն կը յայտարարուի թէ Ռուսիոյ կայսրը Իտալիոյ թագաւորին հիւրը պիտի ըլլայ Ռաքքոնիճիի մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

Բարիզէն կը գրեն վիեննական թերթի մը.— Ներկայ տարին վերջանալէ առաջ Ֆրանսայի նախագահին կողմէ Մարթիթ արուելիք այցելութիւն մը խիստ հաւանական կը նկատուի։ Այսուհանդերձ մինչեւ հիմա այդ մասին բանակցութիւն մը կատարուած չէ Բարիզի և Մարթիթ միջև։ Հետեւաբար այդ ուղեւորութեան թուականը ճշդող լուրերն անհիմն են։ Նաեւ սխալ է այն լուրը թէ մօտերս բանակցութիւններ պիտի վերսկսին՝ Ֆրանսայի ու Սպանիոյ միջեւ առեւտրական դաշնադրութիւն մը կնքելու համար։ Առաջին բանակցութեանց առն երեւան ելած դժուարութիւնները առկուին կար դադրուած չեն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Անգլիոյ մէջ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, նոր օրէնք մը հրատարակուած է, որով հնարիչի արտօնագիրները բուն իսկ Մեծն-Բրիտանիոյ մէջ պատրաստուած առարկաներու պիտի վերաբերին և թէ հակառակ պարագային ետ պիտի առնուին այդ արտօնագիրները։ Յանձնախումբի մէջ քանի մը գերման գործարաններ, որոնք Անգլիայէն հնարիչի արտօնագիր ստացած են, անոնցմէ չզրկուելու և անգլիական ապրանքներուն վայրերը չկորսնցնելու համար, հարկադրուեցան մեծ ծախքերով անգլիական հողի վրայ փոխադրել իրենց գործարանները։ Քիմիական արտադրութեանց ամբողջ ճարտարարուեստը, որ Գերմանիոյ մէջ ամէնէն ծաղկեալներէն մէկն է, դժուարին կացութեան մէջ կը գտնուի։ Դրուագը, որ կերպարներու գեղեցկացման գործերը կը պատրաստէ, պիտի հարկադրուի 200,000 անգլիական ոսկի ծախսելով գործարաններ հաստատել Անգլիոյ մէջ։ Գերլինի համանման ուրիշ գործարան մը ալ պիտի պարտաւորուի 50,000 անգլիական ոսկի ուելցնել իր դրամագլուխին վրայ։ Ուրիշ հաստատութիւն մը ալ Դերմանիոյ նախարարապետին դիմեց, խնդրելով որ կա՛մ փոխադրած միջոցներ ձեռք առնուին և կամ Անգլիոյ հետ բանակցութիւն կատարուի, երկու երկիրներու ճարտարարուեստով զբաղողներուն հաւասար իրաւունքներ տալու համար։ Ֆրանսական թերթ մը այս առթիւ կ'ըսէ.— «Մեծ գուշակ մը ըլլալու պէտք չկայ ըսելու համար թէ Դերմանիոյ պահանջումը պիտի չընդունուի։ Մաքսապաշտպանութեան այս թեթեւ միջոցին Դերմանիոյ մէջ առաջ բերած յուզումէն կարելի է գուշակել թէ իրարանցումը ո՞րքան մեծ պիտի ըլլայ, երբ չինուած առարկաներու վրայ հաստատուին այն մաքսերը որոնք ընդունուած են պահպանողականներէ կազմուելիք յառաջիկայ դահլիճին ծրագրին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆ

Թայմզ հեռագիր մը ստացած է՝ ծանուցանող թէ Չին պաշտօնապէս ճանչցած է իր պատասխանատուութիւնը Թանքինի սահմանագլուխին վրայ պատահած ընդհարումներուն համար, որոնց հետեւանքով Ֆրանսացի ոստայ մը և վեց զինուորներ մեռան. նաեւ ցաւ յայտնած և ըսած է թէ պատրաստ է հատուցում ընելու։ Բանդանի ֆրանսական փոխ-հիւպատոսը տեղւոյն չինական փոխարքային հետ քննութիւն պիտի կատարէ Թանքինի սահմանագլուխին միջադէպերուն համար։ Փոխարքան՝ Բաօ-Ռէպ-Չիէն ուղած է Ֆու-Չէուի ֆրանսական վարժարանին մէջ և երկու տարի ալ Ֆրանսա անցուցած է։ Բէքինի ֆրանսական դեսպանը յայտարարեր է Չինու կառավարութեան թէ Ֆրանսա չորս պահանջումներ միայն ունի և թէ հինգերորդը, Շան-Սիի մէջ երկաթուղիի մը համար, առաջարկութիւն մըն է միայն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՄԻՋԱԴԻՊ ՄԸ.— Ամերիկեան լրագիրները կը պատմեն հետեւեալ տարօրինակ միջադէպը որ պատահած է Մ. Նահանգաց Նաւատորմը Նիւ-Եորքէն Սան-Ֆրանսիսքօ ուղեւորած միջոցին.— Ամերիկեան յածուարկներէն մէկը, որ Հայիթիի ջուրերը գացած էր, նաւասնգիտաց մը մասը, ուր մարտաթիւններ գտնուելուն համար, քանդմէկ թնդանօթներով ողողուեց, ինչպէս սովորութիւն է։ Յածուարկին հրամանատարը կէս ժամ սպասեց և, տեսնելով որ իր ողջոյնին ցամաքէն չի պատասխանուիր, ոպայ մը ղրկեց՝ բացատրութիւն ուզելու համար։ Սպան պատասխան ստացաւ թէ վառօդի մթերքը սպառած է, թէ մօտակայ քաղաք մը մարդ ղրկած էին վառօդ առնելու համար և թէ ատոր վերադառնալէն անմիջապէս ետքը թնդանօթներու ողջոյնը պիտի փոխանակէր։ Ամերիկեան յածուարկին հրամանատարը կարելով որ եղածը կատակ մըն է, ուրիշ ոպայ մը ղրկեց՝ յայտարարելու որ կիս ժամէն եթէ չպատասխանուի, այդ պարագան իբրեւ նախադիպ մը պիտի նկատէ ամերիկեան դրօշին։ Տասը վայրկեան վերջը Հայիթիի ոպայ մը, պաշտօնական համազգեցաւ, ժամանեց ամերիկեան յածուարկը և խնդրեց հրամանատարէն որ ողջոյնը փոխանակելու համար վառօդ փոխ տայ, մինչեւ որ վերադառնայ իրենց ղրկած մարդը։ Հրամանատարը հազիւ կրցաւ խնդալը զսպել և ասաւ վառօդը։ Հայիթիի թնդանօթները քիչ վերջը կը փոխանակէին ողջոյնը, մինչդեռ ամերիկեան մարտանաւին մէջ գտնուողները կը խնդային։

ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆԱՆ ՁՈՒԼԸ.— Այրերը ասոյզէ ալ են իրենց —թէեւ իրաւունքով— ամբաստանել կիները թէ ինքզինքին կը զոհեն գեղեցկանալու կամ գեղեցիկ երեւնալու համար, բայց այրեր ալ կան որ նոյնը կ'ընեն և մինչեւ իսկ ուելին։ Ռիչլիէօ անհանդուրժելի միջոց մը ընդունած էր իր ներքինի երիտասարդութեան գեղեցկութիւնը։ Ինչպէս գրուած է Տիկին Ապրանդէվի օրագրին մէջ, Ռիչլիէօ իր դէմքին խարշումները անհետացնելու համար, ապառաւորը ամէն առաւ անոր գլուխի մազերը վեր կը քաշէր, մինչեւ որ ճակատը կատարելապէս ողորկ և անխարշում ըլլար։ Ապա դիմացկուն ժապաւէնով մը ամրապէս կը պընդուէր գլխուն վրայ, և այդ կապն ալ կը ծածկուէր կեղծամին տակ։ Յունքերը բնականաբար դեպի վեր ծուռ երեւոյթ մը կ'առնէին, բայց Ռիչլիէօ ատոր դէմ ալ միջոց մը գտած էր, այսինքն ինքն իր ձեռամբ, հայելիին միջոցաւ, կեղծ յունքեր կը շինէր բնականին ծուռութիւնը ուղղելու համար։ Թանկից կը պարծենար իր մազերուն առատութեան և գեղեցկութեան վրայ, բայց ծերացած տեսնելով որ օրէ օր մազերը կը թափին, և կանխ գալուն պիտի ըլլայ, հնարամտութիւն ունեցած էր տեսակ մը նորագիւտ կեղծամ գործածել զոր հնարած էր։ Երեսուն հատ կեղծամ ունէր, որոնց ռաշինին մազերը շատ կարճ էին թիւ 2ը քիչ մը աւելի երկար, թիւ 3ը աւելի երկար մազերով, և այսպէս շարունակաբար մինչեւ թիւ 30 կեղծամը, որ ծածկելու չափ երկար մազեր ունէր։ Քանից ամենայն կանոնաւորութեամբ՝ այսինքն օրուան առաջին օրը կը կրէր թիւ 2, երկրորդ օրը թիւ 3 կեղծամը և այսպէս շարունակաբար, այնպէս որ ամսոյն առաջին օրերուն մէջ իր թէ մազերը կարած վիճակի մէջ կ'երեւէր և ամսոյն վերջերը մազերը երկնցած ըլլալով, ամսոյն մէկին զանոնք դարձեալ «կարել տուած», կ'ըլլար։ Ինչ դժնդակ համբերատարութիւն ազեղ կամ լաւ եւս ծեր ներենալու համար, ինչ որ համմասութեամբ կանոնց բրածներուն, իրօք անառելի է։

ՉԻՈՒ ՄԻՍԻ ՀԱՆՇՄԸ.—Չիու պաշտպանընկերութեան միջազգային արուեստանդէսը բացուեցաւ անցեալ կիրակի օրը Գերլինի մէջ։ Հանդէսին յանձնաժողովը յարաբ օրուան համար մասնաւոր հրաւէրով 30-40 հազի հրաւիրած էր, որոնց մէջ կը գտնուէին մամլոյ ներկայացուցիչներ և մէկ քանի կիներ։ Նախ և առաջ թերեւ նախաճաշ մը տարբերեցաւ հրաւիրեալներուն և որուն մասնակցողները առիթ ունեցան համազուելու թէ բոլորովին անհիմն է ձիու միսին դէմ տարածուած կարծիքը, և թէ մարդիկ պարզապէս նախապաշարումով մըն է որ կը գարշին ձիու միսին, որ բարձրակարգ համեղաճաշակ և առողջարար սնունդ մըն է։ Նախաճաշին մասնակցողները խոստովանած են թէ իրենց կեանքին մէջ առաջին անգամն է որ ձիու միս կերած են այդ պահուն։ Արուեստանդէսին զանազան մասերը աչքէ անցընելէ ետքը, հրաւիրեալները առաջնորդուեցան տարբերկրեայ սրահ մը, ուր սեղան մը պատրաստուած էր ճաշացուցակ ունենալով հեռաւելիները.—Ձիու միսի ջուր, ձիու լեզու՝ մատէրայով, ձիու միսի ֆիլէ՝ կանանչեղէնով և վարունգի աղցան։ Յանձնաժողովին նախագահը հրաւիրեց ներկաները ամէն նախապաշարում մէկդի թողել և իրաւի փորձել ձիու միսին համն ու հոտը։ բարի ախորժակ մաղթեց ամէնուն, որոնք քիչ մը առաջուան թերեւ նախաճաշով չէին կշտացած։ Ամէնքն ալ սեղան նստան, նախապէս դրուած միսի ջուրերուն առջեւ և առաջին անգամ կին մը սկսաւ ճաշակել իր բաժինը, որուն անմիջապէս հետեւեցան միւսները, և յաջորդաբար գրեթէ լափեցին ներկայացուած կերակուրները, գոհեալներ հետ։ Ճաշէն ետքը ընդհանուրին վճիռը սա եղաւ թէ հին օրերէ մնացած նախապաշարում մըն է որ կ'արգելէ մարդոց ձիու միս ուտել, և թէ ընդհանրապէս ձիու միսը շատ լաւ սնունդ մըն է և կովի միսին հետ կրնայ իսկ մրցիլ, եթէ պէտք եղածին պէս պատրաստուի։

ՀԱՐՍՆԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԴԻՊԼԻԳԻ մէջ չատ պարզ և չատ հմտատ է։ Եթէ երիտասարդի մը առաջարկը ընդունուի աղջկան հօրմէն, երկու ընտանիքները կը միանան և, մէկ քանի նախնական ձեւակերպութիւններէ ետքը, մանչն ու աղջիկը փոխադարձաբար քառակուսի ձեւով մէյմէկ կտոր կարգ կը փակցնեն իրարու ճակատին և կ'ըլլան այր ու կին։ Ընտանիքի մը աղջիկներուն երիցագոյնին հետ ամուսնացողը անոր միւս քոյրերն ալ կը ստանայի. երկրորդ աղջկան հետ ամուսնացողը կրնաեր քոյրերուն ալ ամուսին կ'ըլլայ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՏՈՒԱՆՆԵՆ.— Առաջին կարգի Մէֆիսթէ պատուանշան տրուեցաւ Սոֆիայի իտալական քաղաքական ներկայացուցիչ Գ. Բուլի Պոտոյի։ Երկրորդ կարգի Մէֆիսթէ՝ կրթական նախարարութեան քէնիչ Խորհուրդին անդամներէն Ապտուլխալիք Մրատ պէյ։

— Առաջին կարգի Շէֆգատ՝ Սոֆիայի աւստրիական քաղաքական ներկայացուցիչ Թուրն կոմսին Տիկնոջ։

ՀԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՌԱՍ-ՔՈՊՈՒՐԿ-ԿՈԹԱՑԻ դուքը և դքսուհին, իրենց հետեւորդներուն և հիւրամեծարներուն հետ, երէկ առաւ Ռենպեր շոգենաւակով Հայաթ փաշա գացին և անկէ ալ մասնաւոր կառաքսակով՝ Հէրէքէ։ Հոն ժամանելնուն ընդունուեցան տեղւոյն կայս. գործարանին Տնօրէն Հանի Աբքի պէյի և ուրիշ պաշտօնատարներու կողմէ, որոնց առաջնորդութեամբ գացին կայս. գործարանը։ Պահ մը հանգիստ առնելէ ետքը, հիւրերը այցելեցին կայս. գործարանին զանազան մասերը, գնահատելով այդ հաստատութեան կատարելագործեալ վիճակը։ Յետոյ տեղան մը տարուեցաւ ի պատիւ հիւրերուն։ Թիչ վերջը դուքը, դքսուհին, հետեւորդները և հիւրամեծարները շոգենաւակով Մեծ Կղզի գացին և պտոյտ մը կատարեցին. ապա Սկիւտար ժամանեցին և հոն ալ պտոյտ մը կատարելէ ետքը Սքմմբր Բէյէ վերադարձան՝ Թարապիա։

— Դուքը և դքսուհին, երէկ գիշեր, Սքմմբր Բէյէի մէջ տեղան մը ճաշի, որուն ներկայ գտնուեցան Դերմանիոյ դեսպանի փոխանորդը, պաշտօնեաները, Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարը և դուքսին և դքսուհիին հիւրամեծարները։

— Դերմանիոյ դեսպանի փոխանորդը, այսօր, թէյի տեղան մը պիտի տայ ի պատիւ դուքսին և դքսուհիին։

— Անգլիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Պարքէյ ալ այս գիշեր տեղան մը պիտի տայ ի պատիւ դուքսին և դքսուհիին։

— Առաջի օրը դուքը և դքսուհին, իրենց հիւրամեծարներուն հետ, Թարապիոյ մէջ Անգլիոյ դեսպանատունը և Եենիքէօյի մէջ ալ Աւստրիոյ ու Ամերիկայի դեսպանատունները երթալով իրենց այցեւտները թողուցին։

—Գերմանական դեսպանատան Լորեյ պահակաւորին մէջ, առաջի գիշերը, հրամանատարին կողմէ թէյի տեղան մը տրուեցաւ դուքսին և դքսուհիին ի պատիւ։

—Դուքսը և դքսուհին երկուշաբթի օր կ. Պոլսէն պիտի մեկնին Արեւելեան Ճեպընթացով. իսկ հետեւորդները եւրոպական կառախումբով համբայ պիտի ելլեն։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց, ըստ սովորութեան, դրամական պարգեւներ և շգենաւի ու շոգեկառքի ծախքերը վճարել կրօնական այն ուսանողներուն, որոնք Իւչ Այլաթի առթիւ գաւառները պիտի երթան։

ԿԱԹՈԼԻԿ ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Իգնատիոս Ապուլլան, ինչպէս գրած էինք, երէկ Մէսսաբրիի Սանկիպալ շոգենաւով մայրաքաղաքս հոսաւ և քարտէն դիմաւորեցաւ Պոլսոյ Պատր. Փոխանորդէն, գործակատարէն և ասորի հասարակութեան երեւելիներէն։ Յետոյ Տ. Իգնատիոս Պատրիարք շգեղ լանտաներով գնաց Կայս. Պալատ։ Առաջին կառքին մէջ նստած էին Պատրիարքը, Պատր. Փոխանորդ Տ. Պալլոս եպս. և գործակատար Ֆէհիմ պէյ. երկրորդ կառքին մէջ Երուսաղէմի Ասորի եպիսկոպոս Տ. Իլիա, գործակատարի օգնական և Պատրիարքարանի Քաթէգիսութեանց քարտուղար Նասիպ Նուրուլլահ էֆ. և Պատրիարքին անձնական քարտուղար Մանուէլ էֆ.։ Տ. Իգնատիոս Պատրիարք Կայս. Պալատ երթալով առաջին քարտուղար Թահսին փաշայի միջոցաւ իր երախտագիտական և հաւատարմական զգացումները մատոյց յատ Կայս. Դահոյից և արժանացաւ Կայս. մեծարանքներու։ Իրիկուան կողմ Տ. Իգնատիոս Պատրիարք նոյն հանդիսաւոր թափօրով առաջնորդուեցաւ Բերա՝ Կաթոլիկ Ասորիներու պատրիարքարանի եկեղեցին, ուր հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըլլալ կայս. արեւշատութեան համար։ Յետոյ Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ, որու միջոցին նախ գործակատար Ֆէհիմ էֆ.՝ ասորերէն և յետոյ գործակատարի օգնական՝ Նասիպ Նուրուլլահ էֆ.՝ թուրքերէն բարի գալստեան ուղերձներ կարդացին և մասնաձներ ըրին վեհ. կայսեր արեւշատութեան համար։ Ապա պատուաբերութիւններ տեղի ունեցան, ուրկէ վերջ Պատրիարքը և հեռաւորները մեկնեցան Օթել Ոռիանթալ, ուր յատուկ յարկարժշի մը պատրաստուած էր։ Գիւղերը տեղան մը սարքուեցաւ։ Ասորի Պատրիարքին կ'ընկերանան նաև երեք վարդապետներ՝ Տ. Տ. Պլարա, Իլիաս և Հանանա։

ՍՏԼԱՆԻԿԻՆ կը գրեն թէ շաբաթ օրը կատարուեր են երկեսգական ոյժ արտադրող գործարանին և երկեսգաշարժ թրամուէյներու ատժմեայ ընդունելութիւնը և բացումը։ Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ներկայացուցիչները և հրաւիրեալները գործարանին մեծ դրան առջեւ ընդունուեր են այդ գործարանին Տնօրէնին, Թրամուէյի ընկերութեան Տնօրէնին և երկու ընկերութեանց վարչական Խորհուրդներու անդամներուն կողմէ։ Բացման պահուն աղօթքներ կատարուեր են վեհ. Սուլթանին համար։ Սելանիկի արհեստագործական վարժարանին նուագածուները Համիտիէ Մարշը նուագեր և բոլոր ներկաները «Բարիշանը՝ չօք եաշա» գոչեր են։ Յետոյ բանախօսութիւն մը կատարեր է Թրամուէյի ընկերութեան վարչական Խորհուրդին նախագահը, ըսելով որ թէ՛ Օսմանցիներուն և թէ օտարականներուն համար նուիրական պարտաւորութիւնն մըն է տալթել Կայս. արեւշատութեան համար։ Յետոյ ներկաները այցելեր են գործարանին ամէն մասերը և շքասեղանի մը շուրջը հրաւիրուելէ ետքը ելեկտրաշարժ Թրամուէյներով Սելանիկ վերադարձեր են։ Գիւղերը երկու ընկերութեանց վարչական Խորհուրդները երեսուն հոգինոց սեղան մը տուեր են ի պատիւ ազգարարական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ներկայացուցիչներուն և քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարներու։ Հացկերոյթին առն Գ. Պոլսոյ պելէճական դեսպանը, որ հանդէսին ներկայ գտնուած էր, բանախօսութիւն մը արտասանելով բոլոր ներկաները հրաւիրեր է տալթելու վեհ. Սուլթանին կայս. արեւշատութեան և օսմ. երկիրներուն ուելի եւս զարգացմանը համար։ Պելճիքայի դեսպանը տեղւոյն պելճիական հիւպատոսարանը այցելելով, Սելանիկի պելճիական գաղթականութիւնը ընդուներ և յատարեր է թէ ամէն կերպով կ'աշխատի ուելի եւս ամրապնդելու Թուրքիոյ և Պելճիքայի միջև եղած բարեկամական յարաբերութիւնները։

ԲԱՂԱՌԱՑԻՆ հանգստեան թաշակի մնուկը շաբաթ օրը պիտի ակի մայիսի ամսաթուակը վճարել հանգստեան կոչուած պաշտօնեաներու, ինչպէս նաև ոբբերու և այրիներու։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ.— Անցեալ հինգշաբթի օր Սոֆիայի մէջ տեղի ունեցաւ օսմ. երկիրներու, պուլկար իշխանապետութեան և Սերպիոյ, Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ երկաթուղիի քնկերութիւններէն քանովեց ընկերութեանց ներկայացուցիչներն բաղկացած երկրորդ համաժողովը։ Պուլկարիոյ հանրօգուտ շինութեանց ընդհանուր քնիչ Պ. Գարաքաչեվ բարի գալստեան ուղերձներ կարդացին և մասնաձներ ըրին վեհ. կայսեր արեւշատութեան համար։ Ապա պատուաբերութիւններ տեղի ունեցան, ուրկէ վերջ Պատրիարքը և հեռաւորները մեկնեցան Օթել Ոռիանթալ, ուր յատուկ յարկարժշի մը պատրաստուած էր։ Գիւղերը տեղան մը սարքուեցաւ։

ՀԱՅԿԱՏ ԲՈՒՅՍԵՐ

(Գինեվաճառ խրթրեանց, խրլցիր 30)

ՀԱՅԿԱՏ ՂԱՖՂԱՖԼԵՆ

Ամենայն բիւրեղեայ, ճաշի, նրբաբերան, խմելու, նրբաբերան ճաշի, ամենայն իր տեսակաց։

Գործարան՝ Ստանբուլ։

ԱՐՏԱՍԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԻՏԱԿԱՐԱՆ

Ամենայն տեսակ սպիտակեղէն, գորգեր, վերարկուներ, ստամբոլեան գործեր, ասեղնագործ գոյներ, ասեղնագործ գոյներ, ասեղնագործ գոյներ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանիին տակ ապաստանող գաղթականներու գնեցման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն տարի սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չչահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունը՝ պարգեւներու և տարեցներու պիտի յատկացուի։ Ուստի ասոնց վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և առանցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու տարեցներ։ Նախապէս հրատարակուած յայտարէրն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան տարբերութիւններ ունին։ Ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին դին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրժի յատուկ երեքական կտորի բաժնուած է։ Ցիշեալ կտորակուտ տոմսակները՝ մէկեակին 19 դրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 36 դրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 դրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և կամուրջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հեռաւոր գիւղերը պիտի ըլլան։ Մէկ անգամէն 10 ոսկիէ տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9, 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնական մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և եկամտակ, հաշուակալութեանց Ատենապետ և Օսմ. կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. Թիրաժ (Մարտի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	600000	600000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

Բ. Թիրաժ (Ապրիլի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Գ. Թիրաժ (Մայիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Դ. Թիրաժ (Յունիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Ե. Թիրաժ (Յուլիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Զ. Թիրաժ (Օգոստոսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Է. Թիրաժ (Սեպտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ը. Թիրաժ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Թ. Թիրաժ (Նոյեմբերի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ժ. Թիրաժ (Դեկտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	500000	500000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2070000

ԺԱ. Թիրաժ (Յունվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	600000	600000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

ԺԲ. Թիրաժ (Փետրվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100ին	Հմդ.
1	1200000	1200000
1	500000	500000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
10	100000	1000000
20	40000	800000
65	20000	1300000
300	10000	3000000
750	4000	3000000
1250	800	1000000
21600	200	4320000
24000		17020000

ՀԱՍՈՑԹ

	Ոսկին 100ին
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով չշրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100ին
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գրաքննականներու, Ցանձնաժողովի պաշտօնեաներ հարիւրին 17ը	8,500,000
Գնչիկ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՏՕՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԲԺԻՇԿ

Խանգաց եւ տղայց ծննդաբերական եւ տղաքին հիւանդութեանց, ի մասնաւորի գաղիական ու ջերմաբերական տխտեղու։

Տօքթ. Ուղուրլեան որ երկար տարիներէ ի վեր Նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ կ'աշխատէր, այս անգամ իր ընդարձակած հիւղին մէջ ալ աւելի հմտութիւն և փորձառութիւն ստացած՝ դիտութեան օրէ հնար և դիւրաբոյժ մեթոտներու համաձայն կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ Ըսել աւելորդ կը համարինք թէ հիւանդները իրենց առաջին այցելութենէն իսկ խիստ գոհ և յուսադրեալ պիտի մեկնին Ուղուրլեան էֆ.ի նրբարանէն և հաստատ խնամքներուն շնորհիւ։ Ունի մասնաւոր դարմանատուն մը։ Սիրէնի Թրամվայ Ճաւասէպին վրայ «Ֆեզիլեաս» լուսանկարչատան մէջ։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 1–3 (Ը. Թ.) Բերա՝ Թոգսիմ Ուղուրլեան դեղարանը, իսկ ժամը 4–11 իր դարմանատունը։

20—18

Կարոտ հիւանդները միւս ձրկ

Ի Լ Ա Ն

Անատոլու Օսմանլը Թիմուր Եոլու

Հայտար-Բաշտա վէ Միւթէքաղիլէն վուգու պուլուճագ օտուն քէօմիւրի նագլիեաթնա թագտիր իսիլմէք իւզրէ Հայտար-Բաշա-Անգորա խաղդը իչիւն 58 նօմէրօլը վէ Իսկի-Շէհիր-Քոնիա խաղդը իչիւն 158 նօմէրօլը սեյրի խաֆիֆէ մախսուս ֆէվքէլատէ վէ մուվաֆֆաթ թարիֆալարը էֆրէնտի 1 թէմուզ 1908 թարիխնէն իթիբարէն մէվքիի թագպիթէ վագ իսիլէճիկի իլան վէ պու պապատ տանա զիյատէ մալիւմաթ իսթիհսալը իչիւն իսթասիոնլարա վէ եսխատ Հայտար-Բաշտա թիմուր եոլն ուսմանը թիւճարիւէ տարիէսինէ միւրաճաաթ օլունմասը ռէճա օլունուր։

Սիւսիւրիյէ

Հայտար-Բաշտա, ֆի 27 հազիրան 1908

Ի Լ Ա Ն

Զբրաատ Պանգասրճեան

Զբրաատ Պանգասը բիհանգօսընէն չէկրը թէմուղ իպթիտասընա իթբա օլուն նանագ պէշլինէի քէշլիէճէնէ մախսուս օլմագ իւզրէ բիհանգօ պիլէթի պիլէթլէրինէն Տէվիտա վէ Վանթուրա էֆէնտիլէր թարաֆընէն Շարգ Թիմուր Եոլլարը բրօմէնէլերի չէքիլինէ պուլարը զրմպա իլէ նումէրօլանմէր վարագալար իթբասի օլունարագ պունլարը պիլմէմամ ռարֆիլար թարֆընէն սարթլմագտա օլաբիլը իսթիպսար օլունմէր վէ հայտուքի պու վարագալար պանգամա գարթէն միւթէպէր օլմայուպ քէշիճէ գաղանմագ իչիւն մանագալարը ռէճագ Պանգանէն պիլէթլէրի մուգագպիլինէ թէպէ իսիլէնէլի կիպի մէղքիւր վարագալարէն բիհացատան թարլիթբրէլմասը իչիւն մուսմէլէի նիզամիէնէ սաբի թէշէպպիւս իսիլմէր օլաբիլէնէ սաբի թէշէպպիւս իսիլմէր օլաբիլէնէ պէհէմմէ հալ Զբրաթ Պանգասընա չէգարբլան վէ իւզրէրէրինա Զբրաթ Պանգասը իտարէի ուսմսիսէրինէն բէմի մէօր իլէ սիսիրիւէթ վէ մուհասէպէճիլիրին գաթ մէօրլերի պուլունան պիլէթլէրէն ալմալարը լազմ կէլէճէկլերինէն իլանէնա իպթիտար օլունաբ։

Ֆի 14 հազիրան 324

ԵՌԴԵՆԱՒԱՏԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԹԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն ԲԱԹԷ ՍՏ ԸՆԿ.

ՍԳԱՍՈՒԱԾ ՇՈՒԹԵՆԱՒԻՆԵՐ

Ցլ. 6ին, Ժօնի, Մարսիլիայէն

Ցլ. 13ին, Ֆրիժի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ցլ. 8ին, Ժօնի, Սեւ Ծով։

Ցլ. 14ին, Ֆրիժի, Մուսանիա եւ Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տէրէքի համար)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թէֆէնտէ քարափէն գրայ։

15 50—2 Թ. ՌԷՀՈՒԼ

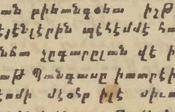

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԹԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Եռարարուած ֆրանսերէն բրիգատներ

Ցուցիր

Դ. 18|1 Ինէպոլի, Սինոպ, Սամսուն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։

Դ. 18|1 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։

Երք. 19|2 Իզմիր, Պիլէճիկ և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։

Երք. 19|2 Օտեսա. ժամը 4ին։

Ուր. 20|3 Սեվաստոպոլ. ժամը 10ին։

Շբ. 21|4 Օտեսա. ժամը 10ին։

Շբ. 21|4 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հոդոս Մէրսին, Խաքէնտերուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բոռ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա. ժամ 4

50—1

ԲԼԱՔՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՂԹԵՐԸ ԺՈՒԿԼԱՅԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՆ

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախուսքերու 1908 մայիս 1 (Ն.Տ.) ուրբաթ օրեն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԳՈՆԻԱ

ԵՐԹ Կառք. 222 Խառն Ուղ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. 221 Խառն Իրկ.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
10 20	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմն. 1 32
11 02	» Կէօքսէ Քէսրք	մկն. 12 52
12 —	» Սապոնճը Բունար	» 12 10
12 59	» Ալպասլան	» 11 12
1 41	» Զէքիւրլէր	» 10 23
2 40	» Տէօյճր	» 9 35
3 09	» Իսանիյէ	» 8 50
3 34	» Համամ	» 8 24
3 44	» Կազլիկէօլ համամ	» 8 14
4 11	ժմն. Ա.Ֆ. Գարա Հիսար	մկն. 7 43
4 31	մկն. Ա.Ֆ. Գարա Հիսար	ժմն. 7 23
5 11	» Պէօյիւք Զօպանլար	» 6 50
6 06	» Զայ	» 6 03
6 51	» Իսնագլու	» 5 10
7 15	» Սասսիան	» 4 45
7 46	» Ագ Չէհիր	» 4 23
8 18	» Ազարի քէօյ	» 3 43
9 —	» Զավուշճը քէօյ	» 3 05
9 38	» Իլկին	» 2 33
10 25	» Դաղըն-Խանը	» 1 39
11 20	» Սէրայ-Ինի	» 12 57
11 52	» Մէյտան	» 12 17
12 52	» Բունար-Պաշը	» 11 12
1 30	ժմն. Գոնիա	մկն. 10 30
Իրկ.		Առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԿԻՒՐԻ

ԵՐԹ Կառք. 122 Խառն Առտ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. 121 Խառն Իրկ.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմն. 10 —
12 44	» Ագ Բունար	մկն. 9 18
1 24	» Ալբիւ Քէօյ	» 8 46
2 4	» Պէյլիք Սխուր	» 7 58
3 9	» Սարիքէօյ	» 7 1
3 58	» Պիլէր	» 6 4
4 35	» Սասիլէր	» 5 27
5 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	» 5 —
6 3	» Բօլաթլի	» 4 16
7 21	» Մալի Քէօյ	» 2 49
8 15	» Սէյնան Քէօյ	» 1 47
9 —	ժմն. Էնկիւրիւ	մկն. 1 —
Իրկ.		Առտ.

ՀԱՄԻՏԻԼ - ԱՏԱԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառք. 426 Խառն Իրկ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. 425 Խառն Առտ.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
6 26	մկն. Համիտիէ	ժմն. 4 44
6 44	ժմն. Ատաբազար	մկն. 4 26

ԱԼԱՇԵՒՆՏ - ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ	Կառ. 322 Խառ. Առտ.	324 Խառ. Իրկ.
Կայարան	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Ալաշեւնտ մկն.	1 05	11 15
Քէօթահիա ժմն.	1 25	11 35
ԴԱՐՁ	Կառ. 321 Խառ. Առտ.	323 Խառ. Իրկ.
Կայարան	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քէօթահիա մկն.	12 10	10 15
Ալաշեւնտ ժմն.	12 30	10 35

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ — ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 44 Խառ. Ժ. Վ.	Թ. 46 Խառ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 41 Խառ. Ժ. Վ.	Թ. 43 Խառ. Ժ. Վ.
առ. 11 —	իր. 7 58	մկն.	Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	3 54	առ. 11 55 իր.
11 20	8 18	ժմն.	Հայտար Փաշա	մկն.	3 34	11 35
11 50	8 30	մկն.	» »	ժմն.	3 24	11 25
1 —	9 38	ժմն.	Բէյճիք	մկն.	2 13	10 07
1 16	9 52	մկն.	»	ժմն.	2 —	9 52
1 38	10 17	»	Թուզլա	մկն.	1 40	9 30
2 03	10 42	»	Կէյպզէ	»	1 18	9 09
2 27	11 04	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճիլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարբմաա	»	11 56	7 43
3 35	12 09	»	Թիւթիւն Զիգիթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 02	12 37	ժմն.	Իզմիտ	մկն.	11 15	7 03
4 27		մկն.	»	ժմն.		6 38
5 01		»	Պէօյիւք Տէրբէնտ	մկն.		6 02
5 34		»	Սապանճա	»		5 32
6 01		»	Համիտիէ	»		5 14
6 48		»	Կէյվէ	»		4 18
7 14		»	Ագ Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքէճէ	»		3 23
8 19		»	Լէվքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր Խան	»		2 11
9 40		ժմն.	Գիւլէճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.	»	ժմն.		1 20
11 05		»	Քարաքէօյ	մկն.		12 30
11 49		»	Գազիւլք	»		11 54
12 42		»	Ին Լօնիւ	»		11 17
1 09		»	Զուքուր Հիսար	»		10 44
իր. 1 44		ժմն.	Էսկի Շէհիր	»		10 05 առ.

ԲՆԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ

ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱ

ՕՐՈՒՍԱԿԻՆ ՁԵՐԸ

Ծանօթ լուծողականներուն մէջ ամէնէն ազդուն է։ Դասնասամ չէ, առանց խիթ պատճառելու իր ներգործութիւնը կ'ընէ։ ԵՍ ՓՈՐ ծաւալի մը տակ։

ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ ՁԱՓ՝ մէկ գաւաթ (կամ բուտակին կէսը)
ԹՈՒԼԱՑՈՒՄՈՎ ՁԱՓ՝ կէս գաւաթ

Կը բաւէ ամէն առաւօտ քունէն զարթնելու մը խմել այս լուծողականէն, գնդուութեան առաջքը առնելու համար։

Ամէն դեղատնի եւ դեղագործի քով կը գտնուի այս դեղը։

50-34

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ ՃԱՆՉՑՈՒԱԾ Է

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուիս Միլքը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամէն անոթ որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ընդունինք որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆԴ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ

Լ.Ս.Ա.Գ.Ոճն Է Տ.Ղ.Ոճ Հ.Ա.Մ.Ա.Ր
ԿԵՆՍԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՒ ԱՄԻՆՈՒՆ Տ.Լ. ՕԳՏԱՆԱԿԱՐ

50—1

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.— 1904ի օսմ. 4 % փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին ուարտող թիւ 4 կտրոնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիւչէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ միլիօրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը՝ ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարտատոմսերուն ընկերացած կտրոններուն փոխարէն, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարուելու համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Ղալաթիա։

Ազդ.— Մաքսային 4 % օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին ուարտող թիւ 11 կտրոնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիւչէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարտատոմսերուն ընկերացած կտրոններուն փոխարէն պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Ղալաթիա։

Ազդ.—1896ի 5 % օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին ուարտող թիւ 24 կտրոնին, ինչպէս 3/16 յունիսի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ չստացած պարտաթուղթերուն ամորթիները պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիւչէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէ առաջ ժամը 10էն մինչեւ ժամը 2½ կէս օրէ յետոյ, բացի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարտատոմսերու ընկերացած կտրոններուն և ամորթի պարտաթուղթերուն փոխարէն, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարելու համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Սնտուկը, Ղալաթիա։

Ազդ.— 1901-1905 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին ուարտող թիւ 6 կտրոնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիւչէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէ, իսկ ուրբաթ օրերը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուականի պարտատոմսերու ընկերացած կտրոններու և ամորթի պարտաթուղթերուն փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի, որ իր չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքային Սնտուկը, Ղալաթիա։

Կ. Պոլիս 30 յունիս 1908 13—1

Ազդ.—Օսմ. Կայս. Պանքայի Բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովը, յունիս 24ին Լոնտոնի մէջ գումարուած, որոշած է %ին 9 չահաբաժին տալ 1907 տարւոյ համար։ Թիւ 50 կտրոնին փոխարէն, յուլիսի յուլիս 1էն սկսեալ, այդ վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ, Լոնտոն՝ 18 շիլին, Բարիզ՝ 22.50 ֆրանք, Կ. Պոլիս և իր մասնաճիւղերուն մէջ՝ 22.50 ֆրանք, Բարիզի վրայ քաշուած փոխանակագրի օրուան դրամով։

Կ. Պոլիս, 26 յունիս 1908 5—4

«ԱՐԵՒԵԼԵՔ» ԹԻՒ (137)

ԺԱՆ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐԸ

Զ.

Այդ խորհրդաւորութենէն յետոյ՝ Գ. ոը Գուա-Ֆէրրան խիստ չեղաւով մը ըսաւ.

— Դուք ալ գիտէք որ կը տաք այս պահուս...

— Բնաւ երբեք, ընդմիջեց Միլու անվհեր չեղաւով մը։ Այս մանկամարդ աղջիկը Վիշիի մէջ տեսած եմ, Բիէր Մորանի ու հէդ Տօքթ. Ռիշոյի մօտ, զոր ապաններին քանի մը օր առաջ։ Երկուքն ալ ծերուկին աղջիկը կը համարէին զանի։

Միլուի համարձակութենէն քիչ մը ազդուած, Գ. ոը Գուա-Ֆէրրան իսկոյն չմնացաւ ամբաստանելէն յայտարարութեանց վրայ։ Այդ նոր անձերուն ձերբակալութիւնը և գործին միշտամութիւնը անհաճոյ կը թուէին հարցաքննիչ դատաւորին։ Կը վախնար որ իր յորինած դրամը քայքայուէր ու Տօքթ. Ռիշոյի սպանութեան գործը տարբեր և նուազ չանկան երեւոյթ առնար։ Ուստի մեծ խոհեմութեամբ կը յառաջանար։

— Պարոն Լօրպէրի գրասենեակը գացեր էք կեղծ նամակով մը։

— Սակայն լաւ կը ճանչնամ Բիէր Մորանի գիրը, և չեմ հաւատար որ Լիւսիէն առանկ տխմարութիւն մը գործած ըլլայ, ըսաւ Միլու, կարծես ինքներուն խօսելով։

— Ինչ ըսել կ'ուզէք։

— Ա՜հ, բան մը չեմ հասկնար եղածէն, պարոն դատաւոր։ Բայց ձեզի պիտի ըսեմ ըսելու գիտցածս. թերեւս այն ատեն կարենաք ըմբռնել կամ գուշակել ճշմարտութիւնը, մանաւանդ որ բանիմաց անձն էք դուք։ Լիւսիէն Ռիշօ երկար ատենէ ի վեր դարպաս կը լարէր Մարիէթի... Դիտեցէ՛ք որ Մարթ Մորան չեմ կոչեր զանի, քանի որ չեմ գիտեր թէ Լօրպէրի գրասենեակը ինծի ընկերացած մանկամարդ աղջիկը Մարթ Մորա՞ն է թէ ո՛չ։ Ուրեմն Լիւսիէն դարպաս կ'ընէր Մարիէթի։ Այդ քիչ մը միտիա աղջկան ձեռքէն առած էր հօրը տուած նամակը Վիշիի մէջ։ Ամէն տեսակ պատրուակներ առաջ բերելով՝ Լիւսիէն չէր վերադարձներ այդ նամակը։ Իր տարբախտ ու խորհրդաւոր մահուան առջի օրը միայն հաւանած էր հոս տալու այդ թուղթը։ Մանկամարդ աղջիկը, որ կը տիրէր գիս, բայց կը նախընտրէր Լիւսիէնը, ուելի ուսեալ և վայելուչ ըլլալուն համար, ի փոխարէն ստացած էր գրաւոր խոստում մը։ Անշուշտ այդ խոստումը գրած է իր թուղթերուն մէջ։

Միլու այնպիսի անկեղծ չեղաւով մը կը խօսէր որ ամէնէն յուսակտուներն ան. գամ պիտի խորտնէին։ Գ. ոը Գուա-Ֆէրրանի ոհմանութենէն ալ կ'ամենեանար։ Միլուի ձերբակալութիւնը չպիտի վնասէր իր այն դրութեան, որով այդ դատական գործը կը քննէր։ Իր բեղուն երեւակայութեան շնորհիւ, հարցաքննիչ դատաւորը բացատրութիւն մը գտած էր, որով իրարու հետ կը կապուէին Միլու-Լօրպէր միջադեպը և Լիւսիէնի սպանութեան պարագաները։ Գ. ոը Գուա Ֆէրրան հանգարտիւ ենթադրութիւն մը կ'ընէր մտովի, այն պահուն իսկ, երբ Միլու կը շարունակէր խօսիլ, թէեւ տատգութեան կարօտէր։

—Հաւանաբար կասած եմ ճշմարտութիւնը, բայց գէշ մեթոտ մը պիտի ըլլայ մթութիւն մը աւելցնել այն մթութեանց վրայ, որոնք մեզ կը շրջապատեն։ Պէտք է բաժնել դժուարութիւնները և կէս մը երեւան հանելէ յետոյ ծանօթէն դէպ ի անծանօթը դիմել։

Հ